

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Memorier E 214

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 24. Stockholm den 13 Juni 1912. 5:e årg.

Prenumerationspris: 1/4 år . . kr. 4: 50 1/2 år . . kr. 2: 50 3/4 " " " 3: 50 1 " " " " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. Sthlm 1912, F. Englund's Boktr.	Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.	Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.

Eva Upmark — 60 år.

Den 3 juni 1912 var en märkesdag för Eva Upmark och för alla dem, som med intima personliga band äro fästade vid henne, och för dem, som på grund af gemensamma intressen kommit att samarbeta med henne. Fru Upmark kunde, då hon firade sin sextioårsdag,

omgifven af moder, barn och barnbarn, anförvandter och vänner, se tillbaka på år af glädje och af arbete för hem och samhälle. "Mitt lif har varit så fyllt af lycka och glädje, att jag har så mycket däraf, att jag kan dela med åt andra", yttrade fru Upmark för något år sedan under ett samtal. De orden äro karaktäristiska för fru Upmark, och de ge förklaringen till hennes inflytande öfver andra. Lyckligt har Eva Upmarks lif varit, äfven om hon, som hvar och en af oss, ej har kunnat undgå att möta sorgen.

Dotter till apotekare Kindstrand, innehafvare af Stockholms förnämsta apotek, instruktionsapoteket Nordstjärnan, erhöll fru Upmark en synnerligen omsorgsfull och vårdad uppfostran, hvarvid musikalisk utbildning och husliga sysslor utgjorde en lycklig motvikt mot de bokliga kunskaperna och bidrogo till den harmoniska utbildning, som utmärker fru Upmark. Vid 22 års ålder gifte sig Eva Kindstrand med fil. doktor Gustaf Upmark, sedermera intendent vid Nationalmuseum. Fru Upmarks verksamhet blef hemmets värld. Den estetiska begåfning, som så starkt framträder hos fru Upmark, kom under hennes äktenskap att utvecklas. Det Upmarkska hemmet var en medelpunkt för kulturhistoriska och konstnärliga intressen. Musik, konst och litteratur hade där sitt hemvist och att få vara med om en läseafton i det Upmarkska hemmet var något mycket eftersträfvadt. Eva Upmarks praktiska

Arbeta för Dagny
David Andersson & Co.
Lund, Öld- & Enghjelpen

begåfning och hennes skönhetssinne gjorde detta hem till en fin och vacker liten värld för sig. Intendenten Upmarks död år 1900 kastade en djup skugga öfver fru Upmarks lif. Hemmet blef så tomt, dottern hade lämnat det och gift sig med ingenjör C. R. Lamm, nuvarande ägare till Näsby slott, sönerna, den ene officer, den andre intendent vid Nordiska museet, bildade egna hem. Men en kvinna med fru Upmarks begåfning och förmåga att gifva af sig själf åt andra och samla människor ikring sig kunde i längden ej sitta overksam och skild från världen. Så kom fru Upmark ut i det sociala arbetet, i föreningsarbete. För detsamma stod hon dock ej främmande. Redan tidigare hade hennes intresse för svensk konstslöjd ledt henne till att deltaga vid startandet af Händarbetets Vänner, i hvars utveckling hon under flera år tog verksam del. Då fru Upmark trädde in i det sociala arbetet, var det som sekreterare i Röda Korsets kvinnoförening. Under flere år utförde hon en sekreterares nödvändiga och nyttiga, men något tråkiga värf att uppsätta skrivelser och protokoll samt skriva årsberättelser m. m.

År 1909 fick hon en stor och svår uppgift sig förelagd. Ordföranden i Svenska Kvinnornas Nationalförbund, fru A. Hierta-Retzus, tillkännagaf våren 1909 att hon ej längre önskade kvarstå som ordförande, och trots alla böner kunde hon ej förmås att kvarstanna. Till hennes efterträdare utsågs fru Upmark, hvilken såsom ombud för Svenska Kvinnoföreningen för fosterlandets försvar var medlem af Nationalförbundets styrelse. Då fru Upmark valdes till ordförande, stod Nationalförbundet inför en viktig uppgift. Vid den kongress, som i juni 1909 af det Internationella Kvinnoförbundet hölls i Kanada, skulle en inbjudan framföras: att nästa exekutivmöte måtte komma att hållas i Stockholm. Denna inbjudan antogs, och mötet bestämdes till 1911. Det gällde nu för den nya ordföranden att förbereda mötet. Det visade sig att fru Upmark ägde alla de egenskaper, som behöfdes för att ordna ett internationellt möte, där det gällde att visa svensk kultur och svenska kvinnors insats i arbetet för samhället. Fru Upmarks stora praktiska begåfning var den slagruta, som gjorde att hon ständigt fann det rätta sättet och de rätta medlen. Aldrig gjordes en onyttig utgift, aldrig en olämplig anordning. Hennes organisationsförmåga fick fullt tillfälle till utveckling; visserligen funnos flera kommittéer med särdeles skickliga medlemmar, men ytterst hade fru Upmark trådarna i sin hand. Hennes ljusa syn på lifvet och hennes hoppfulla sinne gjorde arbetsbördan lätt. Det är så svårt att tro, att något är tungt för Eva Upmark. Så lätt och förhoppningsfullt tar hon allt, ett drag, som skarpt skiljer henne från många af oss andra, barn af landet med de stora skogarna och vidderna, som göra oss till enstöringar och grubblare.

Internationella Kvinnoförbundets möte i Stockholm 6-12 sept. 1911 blef en stor framgång, öfver det låg en prägel af fest och skönhet. Det svenska nationalförbundets ordförande fru Upmark vann främ-

lingarnas hjärtan och allas beundran för sitt älskvärda och värdiga sätt att representera Sverige. Fru Upmark hade sökt att — trots att mötet var internationellt — gifva det en svensk prägel. Däröfver vittnar särskildt afskedsfesten på Hotel Royal, fru Upmark framförde afskedstalet till främlingarna äfven på svenska, endast svensk musik fanns på konsertprogrammet. Kärleken till fosterlandet är källsprånget, hvarifrån Eva Upmarks arbete för samhället flödar.

Som medlem i styrelsen för Svenska Kvinnoföreningen för fosterlandets försvar har fru Upmark varit lifligt intresserad, och få ha väl varmare känt för vårt lands försvar än fru Upmark. Det arbete hon i vintras nedlade vid anordnandet af kvinnornas försvarsfester var stort.

På fru Upmarks sextioårsdag uppvaktades hon af det Svenska Nationalförbundets centralkommitté och medlemmar af dess styrelse. En svensk flagga och en kristallvas fylld med röda rosor öfverlämnades till henne och ett tack framfördes af fröken Maria Cederschiöld till fru Upmark för det utmärkta sätt, hvarpå hon representerat Svenska Kvinnornas Nationalförbund.

Fru Upmark har visat att den gifta kvinnan, sedan hon fyllt sin uppgift som maka och moder, har förmåga och krafter till uppgifter utom hemmet, att äfven samhället kan ha gagn af den gifta kvinnans arbete och att de olika egenskaper, som utvecklats inom hemmet och tagits i anspråk där, i vidgadtt mått kunna komma samhället till nytta. Vi hoppas, att den fosterlandskärlek, som bär fru Upmark, att hennes organisationsförmåga och hennes talang att representera på en gång vinnande och värdigt måtte länge förunnas att blifva till gagn för vårt fosterland.

Alexandra Skoglund.

Anna Struve Lindhagens stipendiefond. Den insamling för bildande af öfvannämnda stipendiefond, hvartill inbjudning förra våren utfärdades, har i dagarna afslutats och inbringat 4,000 kr., som öfverlämnats till Fredrika-Bremer-Förbundet att förvaltas af dess stipendieinstitution. Röntan å kapitalet skall årligen utdelas som stipendium, turvis till elev vid Statens högre lärarinneseminarium, Statens normalskola för flickor och Lyceum för flickor i Stockholm. För att möjliggöra en utdelning från fonden redan i år har af onämnd person öfverlämnats ett belopp af 400 kr., som kommitterade i enlighet med gifvarens bestämmelser tilldelat fröken Hildur Lundbergh för fortsatta biblioteksstudier.

Annonsera i DAGNY!

Juvel-, Guld- & Emalj arbeten.
DAVID ANDERSEN & Comp.
 Hofjuvelerare.
 4 Fredsgatan 4.

Arbeta för Dagny
 genom att gynna dess annonsörer

Reformer och Skenreformer.

(Ett uttalande med anledning af reglementeringskommitténs betänkande af den Svenska Federationsafdelningens Styrelse. Nya Tryckeriaktiebolaget.)

Abolitionismen hade i sin begynnelse en öfvervägande idealistisk riktning samt utgjorde närmast en protest mot det under 1860-talet i England införda reglementeringssystemet, hvilket ansågs kränka rättvisan och strida mot allmän lag, som tillförsäkrar alla medborgare lika rättigheter. Småningom utvecklade den sig till ett internationellt förbund, mest bekant under benämningen "Federationen". Denna rönte ett hårdnackadt motstånd af läkarna, hvilka i reglementeringssystemet sågo det enda effektiva medlet att bekämpa prostitutionen och de smittosamma könssjukdomarna och ställde sig skäligen likgiltiga för systemets etiska betänkligheter. Federationen å sin sida visade ringa intresse för dess sanitära betydelse. Småningom uppkommo dock åtskilliga abolitionistiska grupper, hvilka jämsides med de mera ideella krafven på sitt program — såsom en samhällsfråga af högsta betydelse — upptogo sträfvandet att motarbeta de smittosamma könssjukdomarna. Och fråga torde vara om det icke varit i detta den praktiska klokhetens tecken snarare än i rättfärdighetens, som federationen ändtligen lyckades vinna någon framgång i sina sträfvanden. Det har emellertid varit ett drygt och svårarbetadt arbetsfält, som ligger emellan den svenska federationsafdelningens uppkomst 1878 och den slutliga framgång, hvarmed deras mödor 1903 kröntes genom tillsättandet af en kungl. kommitté: för utredningen af reglementeringssystemet från dess olika sidor.

Sedan januari 1911 föreligger som bekant en utredning af frågan. Denna i sin ordning representerar ett de kommitterades omfattande och förtjänstfulla arbete, hvaråt federationsstyrelsen i den ofvan nämnda lilla broschyren också ger sitt lilliga erkännande och om hvilket den afger det omdöme, att den "uti mångsidighet, fördomsfrihet och styrka uti dokumentationen, jämförd med hvad som åstadkommit af motsvarande kommittéer i andra länder, hittills torde sakna motstycke, ett vitsord, som från alla håll tyckes ha kommit betänkandet till del. Det från federationens synpunkt mest väsentliga i utgången af kommitténs arbete ligger däruti, att den, vid sina undersökningar om reglementeringssystemets verksamhet och nytta, kommit till den bestämda slutsatsen, att dess juridiska, moraliska och sociala nackdelar på intet vis kunna uppvägas af det ringa sanitära värde, som systemet möjligen äger, samt uti att kommittén på dessa grunder förordar dess afskaffande. Federationsafdelningens styrelse ger äfvenledes sitt erkännande åt de kommitterades många goda reformförslag, särskildt beträffande sjukvård och profylax.

Några synnerligen betänkliga brister i kommitténs förslag till lag hafva emellertid, såsom af titeln framgår, föranlett den lilla broschyren. Det påvisas huruledes

några af de föreslagna åtgärderna — i motsättning till hvad utredningen gifvit vid handen — skulle komma att utgöra endast skenreformer af det gamla reglementeringssystemet, ja till och med i vissa punkter skulle komma att gå längre än detta, i det att kommittén yrkat på formlig kriminalisering af den kvinnliga partens del i prostitutionsföreteelsen, d. v. s. i en för man och kvinna gemensam handling. Det olycksbringande åskådningssättet, att det gifves en olika moral för de båda könen, skulle således allfort komma att påverka lagstiftningen. Äfven i åtskilliga andra fall skulle en lika, i vissa fall en ändå större förvriddning af rättsbegreppen åstadkommas än genom nuvarande reglementeringssystem. Uppdelningen i yrkes- och helyrkesprostituerade skulle föranleda en sorglustig begreppsomvandling i yrkesmoralen hos sedlighetspolisen och de prostituerade. Mycket ödesdigra och sorgliga praktiska konsekvenser af detta förslag framläggas emellertid, och federationsstyrelsen uttalar den mening, att om statsmakterna antaga detsamma, "kastar staten själf in prostitutionen som konkurrensfaktor på den kvinnliga arbetsmarknaden".

Vi kvinnor komma ej att ha säte eller stämma vid det slutliga afgörandet af reglementeringsfrågan. Den, som så många andra vårt köns lifsfrågor, anses af vår riksdag "oväldigt" och "fördomsfritt" kunna afgöras oss förutan. Vi måste således försöka göra våra kraf på rättfärdighet gällande på den vanliga gamla tidsödande agitationens, uppvaktningarnas och petitionernas väg, eller snarare omväg, hvilken hittills varit den enda på hvilken vi själfva kunnat ernå några fri och rättigheter. Denna gång blir det dock icke för erhållandet af någon utvidgning i dessa, utan för att söka förekomma en skymflig undantagslagstiftning för vårt kön.

Ehuru vi knappast gentemot våra manliga representanter skulle vilja begå en oförrätt genom att tro att de skola komma att gå med på en sådan förgripelse mot den svagare hälft af människosläktet, hvilkens öde de äro så angelägna att ensamma hålla i sina händer, så kunna vi dock icke helt värja oss för fruktan, att de män, som komma att kräfvat det starkare könets likställighet med det svagare inför straffrätten, kanske icke komma i majoritet.

Och det saknas icke helt och hållet skäl för dessa farhågor. Makten af ett häfdvunnet system är alltid stor, och det påstås ju, att institutioner, som ställa rätten på maktens sida, lära äga en särskildt stor lifskraft och ut hållighet.

Från vår rösträttskamp se vi ju att våra motståndare, sedan de uppgifvit den ena förskansningen efter den andra af rättsskäl, nu hårdnackadt förskansat sig bakom statsnyttans synpunkt.

Och det är icke längre sedan än senaste kvinnorrösträttsdebatt, som det i vår riksdag framställt en så ohöjdt cynisk sats som denna: "För hvad som är samhällsnyttigt behöfs inga rättfärdighetsskäl, för hvad som är samhällsskadligt hjälper inga rättfärdighetsskäl. Endast om hvarken skada eller nytta uppstår, kan det bli tal om att låta rättfärdighetsskäl bli afgörande." Visser-

ligen blef denna sats från sina håll skarpt bemött. Det sakförhållande står dock fast, att den i vår Första kammar och i nådens år 1912 har kunnat uttalas och kunnat uttalas af en professor i — straffrätt.

Vi ha också att notera något, som icke är ägnadt ingifva stora förväntningar om en sådan myndighet, som medicinalstyrelsens etiska uppfattning af ärendet, då det kommer att gälla systemets afgörande i sin helhet. I sitt nyligen afgifna yttrande öfver Stockholms stadsfullmäktiges hemställan om sådan ändring i instruktionen för polismästaren, att den stadgade skyldigheten att låta förrätta besiktning å prostituerade kvinnor måtte ur instruktionen utgå, förklarar nämligen medicinalstyrelsen såsom sin mening, att stadsfullmäktiges hemställan bör prövas först i sammanhang med slutpröfningen af reglementeringskommitténs förslag i ämnet, samt erinrar att den af prostitutionskommittén lämnade utredningen visar, att reglementeringen i alla händelser måste anses verka något godt, äfven om man ej bestämdt kan angifva huru stort inflytande den kan ha. Att kommittén förordar reglementeringens afskaffande beror på juridiska, sociala och moraliska betänkligheter. Ett slående exempel på tillspe- sad yrkesensidighet!

Stuart Mill säger någonstades: "Vi böra ej tro, att det barbari människorna längst bibehållit måste vara mindre barbariskt än det, som de tidigt afskuddat sig." Och vi fråga: huru skulle man t. ex. numera betrakta ett förslag om återinförandet af en — från samhällshygienisk synpunkt säkerligen så utmärkt rationell och verksam — åtgärd som våra förfäders bruk att undanröja sjuka och svaga nyfödda barn? Skulle man anse att ärendet på grund af sin barbariska natur ens kunde göras till föremål för diskussion? Måne våra efterkommande en gång skola komma att betrakta det tjugonde seklets samhällshygieniska reglementeringsspörsmål stort annorlunda än vi betrakta nyss nämnda våra förfäders samhällshygieniska åtgärd? Och måne de inte rent af skola komma att i detsamma se ett af de mest i ögonen fallande råa exemplen på "huru vanor och inrättningar, hvilka aldrig haft någon annan grund än den starkares rätt, äga bestånd ända in i tider, då det allmänna tänkesättet aldrig skulle tillåtit deras införande"?

"De som företaga sig att anfalla en nästan allmän mening måste vara särdeles lyckliga och ovanligt begäfvade, om de ens skola lyckas att göra sig hörda. De hafva större svårighet att få sin sak undersökt än andra rättssökande och att få den afdömd efter sin fördel. Om de lyckas vinna gehör, fordrar man af dem ojämförligt strängare logiska bevis än af någon annan. I alla andra fall anses skyldigheten att bevisa tillhöra dem som påstå något. — — — Äfvenså anser man i praktiska frågor, att skyldigheten att bevisa tillhör dem, som äro emot friheten, som yrka på någon inskränkning eller något förbud, vare sig en inskränkning i den fria mänskliga rätten i allmänhet eller en inskränkning eller olikhet i rättigheter för en person eller en klass af personer i jämförelse med andra. — — — Men ingen af dessa bevisningsregler vill man låta komma dem till godo,

hvilka försvara den åsikt jag bekänner. Det är förgäves jag säger, att de, som förfäktat den läran, att männen hafva rättighet att befälla och att hustrurna äro skyldiga att lyda, eller att männen äro skickliga att styra och kvinnorna oskickliga, här äro den käre partens, och att de måste gifva positiva skäl för sina påståenden eller få dem underkända. Det är lika förgäves jag säger, att de, som förneka kvinnan någon frihet eller rättighet, som lagligen tillkommer mannen, hafva den dubbla betänkligheten emot sig, att de bekämpa friheten och förorda partiskhet, att de därför måste tillhållas att på det strängaste bevisa sin sak, och att om de icke kunna göra det med en framgång, som utesluter allt tvifvel, bör domen falla emot dem. — — —" Citaten äro, såsom ett flertal läsare torde igenkänna, brottstycken ur inledningskapitlet till Stuart Mills "Kvinnans underordnade ställning". Beklagligtvis torde nämnda arbete dock långt ifrån af alla vara känt, när boken i svensk öfversättning är att betrakta som en sällsynthet och de exemplar man genom bokhandeln ännu kan lyckas uppfånga äro af 1869. (Ett förhållande som borde vara ett memento för ledningen af rösträttsrörelsen.)

Vi vilja ur nämnda arbete anföra än ytterligare ett citat, riktadt mot ett af den manliga öfverhöghetens starkaste bälverk: att kvinnans underordnade ställning betingas af naturen själf. "När fanns väl någonsin ett välde, som icke syntes dem naturligt, hvilka innehade det? Det var en tid, då människosläktets söndring i tvenne klasser, en fåtalig af herrar och en talrik af slafvar, äfven för de högst bildade andar syntes vara ett naturligt sakernas tillstånd, ja, det enda naturliga för människosläktet." Härefter påvisas hurusom denna mening stöddes på samma skäl, på hvilka man grundar påståendet om mannens herravälde öfver kvinnan, nämligen, att olika naturer finnas bland människorna, "fria naturer och slafnaturer". —

Det vill tyckas, som om kvinnorna inför reglementeringssystemets brännande sociala spörsmål näppeligen äro så inne i hvad saken gäller och så rustade som behöfligt vore. Af vårt lands rösträttsökande kvinnor borde dock frågans fundamentala natur icke kunna underkännas. Ty medan kvinnorna sträfva framåt på sin mödosamma väg till fulla medborgerliga rättigheter, böra de vara på sin vakt, att det icke tillfogas dem en för deras människovärde så kränkande orättfärdighet, som att samhällets ensidiga inskränkning mot den kvinnliga parten i prostitutionsföreteelsen från att ha varit endast ett gängse administrativt öfvergrepp, för framtiden skulle bli legaliseradt. Och detta kommer att ske, om kommitténs förslag till lag oförändradt skulle antagas. De båda reservanterna ha dock fullt beaktat denna omständighet, och den svenska federationsstyrelsen, har uttalat sin anslutning till de kommitterades förslag, sådant det blifvit genom de modifikation och tillägg, som af reservanterna blifvit gjorda.

Federationens styrelse sökte befordra en allmännare kännedom i saken genom att förra våren under titeln I reglementeringsfrågan i tryck utgifva lag-

Allm. Pensionsförsäkringsbolaget, Stockholm,

meddelar till särdeles billiga premier:
Lif-, Blandade Lif- & Kapital- samt Barnförsäkringar
Liberala invaliditetsbestämmelser.

Bolaget ansvarade den 31 dec. 1911 för en lifförsäkringssumma af
39,650,951 kronor.

Sprid DAGNY!

förslaget jämte reservationen. Tyvärr fick boken knappast en så stor spridning, som önskligt varit. Genom den nu utgifna prisbilliga lilla broschyren *Reformer och skenreformer*, som är affattad i en synnerligen öfverskådlig, klar och kortfattad form, bör enhvar med lätthet kunna sätta sig in i frågan.

Elsa Ek.

Stockholms F. K. P. R:s 10-årsfest den 4 juni 1912.

Firandet af 10-årsdagen af Stockholms rösträttsförenings bildande utgjorde äfven ett högtidlighållande af den dag, då den svenska rösträttsrörelsen organiserades, ty ur Stockholmsföreningen har som bekant den fasta och starka sammanslutning som bär namnet Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt vuxit fram. Utvecklingsgången däraf torde för Dagnys läsare vara väl känd; af festdagen i Stockholm meddela vi här en skildring.

Staden var jämngår af regn då färjan lade ut från Nybrohamn på torsdagseftermiddagen och detta hade nog skrämt många från att deltaga i dagens fest: det var endast ett femtiotal deltagare som vågat sig ut, bland dem naturligtvis främst styrelsemedlemmar i föreningen och andra, som under de tio åren gjort en större insats i rösträttsarbetet. Djurgårdsbrunnsvikens och kanalens våtblanka löfstränder gledo förbi liksom bakom en ljusgrå gardin, men då vi tågade upp från Lidingöbro brygga föllo de sista regndropparna och viftande hvita rösträttsflaggor lyste från värdshusets veranda som solblink i diset.

Vänliga värdinnor hälsade festdeltagarna välkomna, hvarpå fröken Anna Lindhagen påminde om de tio årens trängna arbete, tydligt bevisadt genom de höga siffrorna på möten och sammanträden som därunder hållits; hon spådde oss lika mycket arbete för den tid vi ha kvar till vår seger, arbete på vår lugna och stillsamma svenska metod med petitioner, möten, resolutioner.

Fröken Anna Lindhagen redogjorde därefter för det arbete, som under dessa tio år utförts, och hennes föredrag hade ett intressant åskådningsmaterial i den mängd petitioner, resolutioner, skrivelser af allehanda slag, broschyrer m. m., som jämte affischer, uppsatser, tidningsurklipp och dylikt var utställt till påseende.

Doktor Lydia Wahlström, som varit med i den kommitté, hvilken utlyste det konstituerande mötet den 4 juni 1902, och som under tiden 1906—1909 var föreningens ordförande, höll därefter ett innehållsrikt anförande, hvari hon påpekade huru kvinnorörelsen kommit in i en ny epok, rösträttens, med öfvergången till 1900-talet, samtidigt med att dess kamp öfvergått från att endast gälla individens rätt till att äfven och förnämligast afse statens nytta. Vid det nya "Uppsala möte" hade våra motståndare gjort förtviflade ansträngningar för att blåsa lif i alla gamla ihjälslagna skäl mot kvinnorösträtten; doktor Wahlström drog tröstande fram en parallell med Uppenbarelsebokens ord, att före det tusenåriga ri-

ket skall djävulen väsnas som allra värst, "vetande att han icke mycken tid hafver", och uttalade den glada förvisningen att föreningen ej skulle behöfva fira en 20-årsfest.

Sedan telegram från en del personer upplästs, förekom sång af fröken G. Frizell, hvarpå doktor Alma Sundquist berättade om Tidernas morgon, det vill säga, huru Stockholmsföreningen bildades. Därpå följde supé och samkväm, hvarvid fru Greta Holmgren bl. annat äfven föredrog en splitter ny rösträttsvisa, som författats af fru Hilda Sachs och doktor A. Sundquist, hvars slutrad med dess förtröstan på vår saks seger:

Det blir nog så bra
precis som vi vill ha — — — —

utgjorde liksom festens slutfanfar, hvari alla med både hjärta och mun instämde.

A. H.

L. K. P. R:s sommarmöte i Skåne. Rösträttsmötet den 16 och 17 juni kommer att ordnas efter följande program:

Ankomsten till Nackarp sker söndag f. m. den 16 mellan kl. 11 och 12, då mötet tar sin början med musik af Skånska Trängens musikkår. Sedan ordföranden, fru Anna Wicksell, öppnat mötet hålles föredrag af fröken Anna Whitlock: Personlighet och rösträtt, fru Caroline Benedicks-Bruce: Debora, en biblisk kvinno sakskvinna, dr Gulli Petrini: Motståndarnas argument, samt af fröken Sigrid Kruse öfver ännu ej angifvet ämne. Musikkåren spelar mellan de olika föredragen.

Kl. 3,30 intages middag å Röstånga gästgivaregård, hvarvid medlemmar af F. K. P. R. utanför Skåne äfvensom samtliga talare äro Skåneförbundets gäster.

Måndagen den 17 juni kl. 10 f. m. hålles halfenskiöldt möte å Grand Hotel i Lund, till hvilket alla medlemmar af F. K. P. R. äga tillträde.

Diskussionsämnen vid detta möte blifva:

Hvad kan göras för att visa att Sveriges kvinnor önska rösträtt? Opinionsyttring till 1914 års riksdag och Hvad kan göras för att ännu mera än hittills utbreda intresset för kvinnorösträtten bland landsbygdens kvinnor?

Efter diskussionsmötet är det frukostmiddag å Grand Hotel. Eftermiddagen blir upptagen af diverse kommitté-sammanträden. Kl. 7,15 ställes färden af så många deltagare, som kunna stanna öfver måndag kväll, till Bjerred, där afskedssamkväm med supé hålles på restaurangen. Anmälningar ställas till fil. mag. Clara Lundh, 3 Sölvesgatan, Lund.

Sprid DAGNY!

Anna Whitlock.

Anna Whitlock och hennes lifsgärning är af Dagnys läsare sedan länge känd och högt skattad. I personlig beröring med henne ha många af dem kommit, och när hon i början af år 1909 lämnade sin post som L. K. P. R:s ordförande, hvilket — glädjande nog för föreningen — blott blef några års frist, hade vi tillfälle att i en längre artikel lämna konturteckningen af hennes verksamma lif: hennes arbete i skolans tjänst, hennes initiativstarka sociala intressen och hennes insats i rösträttsrörelsen. När nu fröken Whitlock nått märkesdagen af fyllda 60 lefnadsår, är det därför icke nödigt att här rekapitulera de kända fakta, som göra henne till en af våra förnämsta föregångskvinnor. Hennes bild är också af alla känd, vi återgifva ej nu hennes drag. Men ett tack för hvad hon verkat och ännu verkar är hvad vi vilja uttala på hennes 60-årsdag, vissa om att denna dag blott är trappsteget till år af nya kraftiga gärningar, initiativtagande och framsynt sträfvan för barnens, kvinnornas, m ä n s k l i g h e t e n s bästa.

E. K—n.

Ceres' döttrar.

När jag häromdagen, tidigt en morgon, tack vare den alltid lika älskvärdt tillmötesgående svenska legationen, mottog ett inträdeskort till Guild of the daughters of Ceres, at home, blef jag lika glad som öfverraskad. För mig var det ju fullkomligt obekant, att ett sådant Guild ens existerade. Men som en af våra engelska vänner lofvat förevisa oss Kew Gardens alla härligheter och Ceresdöttrarnas "at home" var kl. 2, gällde det att mäta Londons distanser så raskt som möjligt. Och "tube"-systemet, denna förbättring och — bokstafligt — fördjupning af Londons gamla bekanta "undergrounds", möjliggör ju detta i hög grad. Den korrespondent, som i en Stockholmstidning helt nyligen förklarade detta nyare system så inveckladt, att ej ens en van Londonbo kan klara det, måtte allt varit bra öfvad i förtalets konst. Personalens alltid klara besked, de många tydliga vägvisarna och de upplysta och upplysande kartorna inne i vagnarna låta en snart känna sig som född och uppvuxen i underjorden.

Till skillnad från de tätt under gatornas yta löpande "undergrounds", dit man helt stilla spatserar ned, förpassas man med hissar till de långt djupare belägna "tuberna". Dessa rusa också fram i ständigt mörker, men inge i stället en känsla af lugn trygghet, då någon sammanstötning här nere på djupen är omöjlig. De jämsides löpande banorna mötas nämligen ej i samma tunnel, utan äro skilda åt af tjocka mellanväggar, hissar och passager. Namnet har detta myllrande underjordiska

järnvägsnät af tunnarnas runda form, "undergrounds" äro som bekant kvadratisk byggda.

Allnog, medelst dessa två system — det ena räckte ej till det tämligen aflägsna Kew —, lyckades det både att få en uppfattning af Europas kanske vackraste botaniska trädgård och att — i behörig förmiddagsdräkt — oundgänglig i Londons på något sätt medvarande värld — vara klar för the Guilds at home vid 2-tiden. Sedan en galonerad betjänt vid Knightsbridge Palace Hotel, Westend, erkänt vårt legitimerade inträde, var vägen fri till hotellets synnerligen vackra f. d. balsal, där Ceresdöttrarna togo emot sina gäster. Själva kändes de lätt igen på den lilla vackra emaljerade bild af Persephone (Ceres' dotter), som de valt och buro som emblem.

Deras "reception" inleddes med ett föredrag af ordföranden, miss — nej doktor Lillias Hamilton. Ej nog kunde hon betona kooperationens betydelse och förorda dess utsträckta användning för the Guilds medlemmar, just i egenskap af banbrytare på ett jämförelsevis nytt kvinnligt arbetsfält. En "lady-gardener" — namnet har jag verkligen glömt — exempelvis, som nära Southhampton arbetade på en areal af 8 acres, kunde ej tillfredsställa sin alltjämt stigande kundkrets' behof af frukt och grönsaker. Först öppnade hon en försäljningslokal, så ännu en. Hennes 8 acres ge ypperlig afkastning, med 100 pounds vinst per acre — men de räcka ej till. Hon måste därför köpa från andra odlare. Som hennes varor nu — naturligen efter en tids konkurrens — anses vara bland de allra yppersta, som levereras i Londons omgivning, står hon i dagarna i begrepp att öppna ännu två försäljningslokaler. Om mindre odlare i stället för att direkt försälja koopererade med henne, skulle den kvinnliga energin och förmågan snart komma att behärska en mycket viktig del af marknaden. Men endast på ett villkor kunde kooperationen komma till stånd; att alla följde den princip miss N. gjort till sin: "endast det allra bästa duger". Stormande applåder mottogo detta anförande — och med rätta. Doktor Hamilton är dessutom, ehuru ej fackman på området, föreståndare för den moderskola för kvinnlig hortikultur, som i Studley (Reading) grundlagts af lady Warwick. Härifrån härstammar ock flertalet af Persephones systrar. Ty ehuru detta Guild 1900 grundlades just som ett svmanhållande band endast för dem, som utgått från Studley, utvidgades det 1909 så, att andra intresserade, äfven utländska, kunna bli medlemmar. Grundläggaren var dess nuvarande v. ordf. miss Edith Bradley, hvars visittkort bär adresserna Greenway, Court Holingbourne, Kent, och Lyceum Club. Hon är äfven utgifvare af tidskriften "News about the Guild", som utkommer fyra gånger om året. Liksom the Guild själf för den det vackra mottot "Two are better than one" (Två bättre än en).

Jag undrar verkligen hur den graduerade kvinnliga personlighet hemma i Sverige skulle få det, som beslöt att där göra sin doktorstitel och sina kunskaper gällande i så praktiskt syfte. Inte alltför trefligt, är jag rädd — åtminstone att börja med! Ty alla de många demo-

kratiska dräkter, som hemma — visserligen af olika snitt — förfärdigas, draperas och — utlånas, reserveras ju mest för politiska tillställningar. Måne det inte skulle kunna göra sig äfven vid andra tillfällen? Men där regerar den gamla intelligensetiketten ofta med sådan styrka, att den förmligen bländar med sin glans — för att ej säga gör oss så blinda, att vi nästan stoltsera öfver praktiska oförmågor. Och den ståndpunkten har ändå en af lifvets allra bästa och finaste kulturformer redan för länge sedan öfvergifvit med oerhörd vinst. Numera är ju tillämpad konst t. o. m. en ytterst distingerad rekommendation till ära och anseende. Hur länge skall det dröja till vetenskapen obegränsadt kan våga tillämpas på alla områden? Sannerligen, vår tid förtjänar ej det förnåma namnet nyrenässans förr än dess människor visa sig bättre förstå och tillgodogöra sig renässansens lifgivande anda.

Men liksom tillämpad konst är ett importeradt uttryck, kunde väl — för att ta ett exempel — tillämpad biologi eller botanik bli det? Så långt och vida längre har man kommit här i England. Det visade till fullo den samling eleganta och bildade (jag väljer med vilja ej uttrycket kunskapsrika) kvinnor, som i går höll ett af sina fyra årliga stora möten och där teori såväl som praktik inspirerade både de föredrag som höllos och den utställning som anordnats. Så vackert dekorerade middagsbord tror jag att man t. o. m. i Stockholm får leta efter, trots den modelyx, som där ofta bestämmer festanordningarna. Låga skålar, fyllda med rosor och vallmo, hvarken dolde ens vis-à-vis eller medförde någon som helst risk vid beröring. Och blomstergirlander och gröna slingor letade sig fram mellan fast placerade cylindriska glas utan att ställa till det minsta trassel. Ej mindre för ögat tilltalande var den samling konserver och mejerialster, som utställdes. Jag skulle verkligen önskat att vårt Experimentalfält, som så kraftigt förordar ”vacker inläggning”, genom miss Bradleys utställning af ost och konserver från Greenway Court hade kunnat öfvertyga sig om, hur detta uttryck kan kvinnligt tillämpas i oanad vidd. Men i ett land, där arkitektur äfven ingår som undervisningsämne vid de kvinnliga trädgårdsskolorna, måste ju det estetiska momentet gifvetvis insmyga sig och fatta fäste äfven i den minsta detalj, ett faktum af oerhörd betydelse just i vår tid. Mellan teori och praktik bygger ju den estetiska verksamheten en härlig förbindelseled. Och den vägen är det också vi hemma ha att gå. Och hvem kan väl bättre än kvinnan där gå i spetsen? Skulle nu någon vetenskapskvinna — släkten är ju alltid värst — vilja stämpla detta häfdande af estetiken som syndig och världslig hädelse mot vetenskapens heliga anda, så tar jag det med ro. Ty bättre hemulsman för sin uppfattning torde de — med all lärdom — svårligen kunna åberopa än teoretisternas teoretiker, den gamle kónigsbergaren Immanuel Kant. Och han hade — trots långt afstånd från kvinnofrågan — ändå några små spekulationer i den riktningen.

Emellertid, just som man stod och beundrade alla dessa bevis på kvinnlig arbetskraft och intresse, höljdes

de i plötsligt mörker. På skioptikonduken framstodo i stället en mängd kemiska formler, om hvilkas betydelse för agrikultur och hortikultur doktor Arthur Crossley gaf en instruktiv utredning i sitt föredrag öfver: ”Gronings-ämnen ur luften”. Det föredraget borde hållits i Sverige, dubbelt lärogifvande som det var. Först påvisade det kraftigt de kemiska ämnens nytta i hortikulturens tjänst. Och härom äro ju ännu svenska fackmän — trots Wagner-Wulfis präktiga bok — sorgligt okunniga. Sedan gaf det en direkt uppmaning att ej låta Norge ta ensamrätten att genom fotografier och skioptikon reklamera för försöksanstalter och kemiska fabriker. — Så följde te — det trefliga engelska afternoon-teet — med musik och samspråk samt ännu ett kort föredrag i syfte att än mer stärka och styrka den kvinnliga medvetenhetskänslan, the Guilds motto. Ordf. tillkännagaf nämligen med icke oberättigad stolthet, att en af the Guilds medlemmar, miss Hughes Tones, Thatcham, vid den pågående världshortikulturutställningen tilldelats utställningens stora pris, ”the gold medal”, för sin utsökta samling grönsaker, särskildt blomkål. Den hade af jurymännen betecknats som utställningens bästa, och hvad detta betyder bredvid de holländska utställarnas praktiska produkter kan endast den förstå, som nästan stått häpen inför Hollands grönsakers kraft, finhet och skönhet. — Nå, att denna stora kvinnliga triumf skulle af the Guild tacksam och stolt erkännas genom en lyckönskingsadress, hvars författande beslöts under kraftiga applåder, är klart nog.

Till sådant resultat kommer man emellertid ej lätt. Det fordras arbete, möda och uthållighet. Och den anda, som genomgår Studley College, för äfven dit. Det kan ju därför hända, att man i dess utmärkta ledning kan spåra något af det engelska drag, som i ett af de mondanaste land ibland vet att hålla reda på både snitt och seder. Studley är ock modernt, med modernt ansvar och förpliktelser. Därifrån har nu äfven the Guilds hittillsvarande sekreterare Miss May Crooke utgått och tagit initiativ till den kvinnliga trädgårdsskola, som nu alltmer tilldrar sig de estetiska unga lady-gardeners intress. Ty trädgårdsskolan i Ivybridge nära Plymouth står redan i stort anseende, ej minst därigenom, att den förestås af en af Englands skickligaste kvinnliga fackmän på området — något som ju ej är fallet vid Studley. När därtill Ivybridge med ett gammalt engelskt gods' alla intressevärden förenar ett modernt hus' alla behag och därtill genomströmmas af fullkomligt nya, friska fläktar är det ej underligt, att det är platsen för många själfständiga unga kvinnors drömmar.

När därför dess föreståndarinna, kort efter det hon just i egenskap där af öfverlämnade sekretariatet i the Guild åt miss La Mothe, under haranger, som tyckas vara undantagslöst nationella, med tillmötesgående älskvärdhet erbjöd mig att bese Ivybridge, tyckte jag, att jag råkat ovanligt väl ut. Och när hon, innan jag hann svara, med vinnande humor tillade: ”och så ha de så förtjusande badrum och en lika förtjusande kock, så ni behöfver ej komma ensam, herrar äro så välkomna”, insåg jag,

att ryktet talat sant om Ivybridge och dess föreståndarinna,

Och efter en tids vistelse i London förstår man verkligen att en förtjusande, d. v. s. fransk, kock måste uppfattas som ytterligare lockelse, men en lockelse, som få kunna bestå sig. Ty t. o. m. i ett vanligt privat hus uppskattar han sina förtjänster till minst 100 pund om året — och på Ivybridge då?

Den förbindlighet och sympatiska humor, som åtföljde denna dubbla inbjudning, lät mig bäst af allt känna hur oändligt räntebärande intelligensen blir, då den insättes i det praktiskt-estetiska livets tjänst.

Och hvilka möjligheter ha vi ej hemma hos oss? Att fru Sigrid Stjernswärd på Widtsköfle haft blicken öppen och med framgång redan utnyttjat en af dem, har Dagny förut framhållit. Men hvad som fattas är den allmänna uppräckningen — uthuggningen för vidgade vyer, m. a. o.: den skolade svenska "lady-gardener".

Men kanske finns hon redan! Kanske står hon efter 3 års studier vid Studley och andra engelska hortikulturskolor och efter aflagd examen inför det världsberömda Royal Horticultural Society snart färdig att visa, att äfven som Linnés arftagare kan svensk kvinna taga lika med broder. Ännu fattas henne måhända erfarenheten och den sista retuschen från just Ivybridge. Att denna ej berör ytan, utan grundligt lodar djupen, därom hoppas jag att snart själf i någon mån få övertyga såväl mig som Dagnys läsare. Ty från den kvinnliga arbetsplats, där herrar ej äro portförbudna — låter detta i alla fall ej ganska trefligt? — skall jag samla och sända några direkta intryck, kanske med innesluten uppmuntran för en och annan till inträde i Ceres' vackra och lifstärkande tjänst.

London, 1 juni 1912.

Ellen Nordenstreng.

Utlandet.

Som i telegram tillkännagifvits har nu dom fallit i kronans mål mot Mrs Pankhurst samt Mr och Mrs Pethick Lawrence.

Som bekant voro alla tre jämte Christabel Pankhurst, som försvunnit, anklagade för försök till uppvigling.

Juryn fann alla de trenne anklagade skyldiga, men tillade i sin hänvändelse till domaren: "Vi uttala enhälligt det hoppet, att, med betraktande af de otvifvelaktigt rena motiv som ligga under den agitation, hvilken ledt till rättegången, Ni måtte afkunna den lindrigaste och mildaste dom som är möjlig."

Domaren, Mr Coleridge, dömde hvar och en af svarandena till 9 månaders fängelse i andra afdelningen samt ålade Mr Pethick Lawrence och Mrs Pankhurst att gälda rättegångskostnaderna.

Litteratur.

Efter tredje barnet. Roman af *Helene von Mühlau*. Hugo Gebers förlag, Stockholm, 1912.

Med detta arbete, som i vårdad översättning nyligen utkommit på svenska, har den tyska, kända författarinnan Helene von Mühlau ånyo i skarp belysning framställt den så ofta förgäfvades debatterade frågan: produktionsmöjligheternas missförhållande till nativitetsprocenten. Denna fråga står i för skarp konflikt till djupt nedärfda sedebegrepp å den ena sidan och praktiskt samhällsbevarande å den andra för att kunna affärdas vare sig med ett på fastslagen moral grundadt nej eller ett i ansvarslost lättsinne utslungadt ja. Helene von Mühlau gör icke heller något försök att kategoriskt lösa det stora samhällsproblem, hon har blott med djupaste allvar framlagt det till ny debatt, och hon har förstått att göra det med en så framstående gestaltungsformåga och i en så skarp verklighetsbelysning att man ovillkorligt vid genomläsandet känner: detta är vår tid och vår tids människor, och att arbetet är som Feodor Zobeltitz säger: "de tusen äktenskapens bok".

Detta gäller visserligen i ännu högre grad om "das grosse Vaterland" än om förhållandena hos oss. En smula tysk lokalfärg har författarinnan naturligtvis ej kunnat undgå att begagna sig af. Hjälten är gifvetvis officer — hvad kan en tysk romanhjälte annat vara? — och de löjligt uppstyltade fordringarna på att leiva "standesgemäss", som en tysk officer måste underkasta sig, känna vi lyckligtvis icke till, men fränsedt denna mera tyska än allmänmänskliga miljö är frågan brännande i hvarje land och hvarje samhälle, frågan om öfverproduktion i förhållande till krafter och tillgångar. Det är sannt att njutningslystnaden och lyxbegäret därvidlag spela en stor och beklaglig roll, men dock icke hufvudrollen, ty de fall där bästa vilja och alla krafter tillsätts och spillas i kampen för existensmöjligheterna och de fåfänga försöken att fylla ett allt för krävande föräldransvar höra tyvärr ej till undantagsfallen. Det behöfs ej bokens manliga egoisttyp — väl förekommande, men långt ifrån regel — för att drifva en alltför betungad mor till den sorgliga åtgärd som den stackars Rose gör sig skyldig till. Lösningen af detta problem, åtminstone där det gäller den ekonomiska frågan, borde väl om något ligga statens styresmän om hjärtat, ty en blomstrande folk mängd är ju ett lands rikedom och statens underhållningsskyldighet af — låt oss säga det fjärde barnet — och därefter, i trängande fall, kunde väl också bli en kommande riksdagsfråga värd att finna ett svar på.

I hvarje fall är det en bok som icke skrivits blott "til Lyst", en bok som i lifligaste grad väcker begäret att finna ett verkligt botande serum för en samhällskräfta, som länge nog behandlats endast som en knappast på verkligt allvar upptagen diskussionsfråga.

Må den lösas af många!

Sigrid Elmlad.

Om sproglig Forstaaelse.

XII.

Førk Falbe Hansens overordentlig træffende og belysende Bemærkninger af hvilke Pladsen kun (= endast) tillader at medtage nogle Citat, forene sig derefter til det Spørgsmaal: "Vil nu det udbredte Kundskab til et saa nærbeslægtet Sprog indeholde en national Fare? Vil ikke netop det nærbeslægtede virke saa stærkt at de nationale Forskelligheder forsvinde, saa at de enkelte Sprog efterhaanden (= småningom) smelte sammen i et? — Idet Artikelforfatteren paa det bestemteste tager Afstand fra alt hvad som kunde medføre en saadan Mulighed, siger hun: "Jeg tror ikke, at en saadan Fare ligger nær. Tvertimod. En stærk Indflytelse af en fjærnstaaende Nationalitet kan virke kuende (kufvande) ja, underkuende, men med en nærstaaende er Faren overmaade ringe. Hvorfor det er saa, blir vel her ikke Tid at undersøge; jeg vil blot henvise til Historiens Vidnesbyrd." Forfatterens Ord leder her uvilkaarligt Tanken hen paa, i hvor høj en Grad det danske Sprog i sin Tid kuedes under Indflydelsen af det tyske ligesom det svenske Sprog har havt at kæmpe med at befrie sig for Paavirkning af det franske efter Gustaf III, medens det derimod, i Modsætning hertil, aldrig har kundet spores, at de to nærbeslægtede Sprog: Svensk—Dansk nogensinde har forvoldet hverandre den Art Vanskeligheder, — tvertimod — tiltrods for Slægtskab — tiltrods for, at den geografiske Afstand mod Syd ikke er større end at de to Folk daglig kunne se over til hinanden, saaledes som sket er gennem Aarhundreder, og tiltrods for møderne Kommunikationer, der snart ikke kende til Afstande, saa er vi jo aligevel vedblevne at være saa fremmede for hinandens Sprog at det næsten har udartet til en Smule "Babelsforvirring". Just i det Nærbeslægtede synes i dette Tilfælde Sprogenes bedste Værn at ligge — et Værn som forøget Kendskab gensidig (= ömsesidigt) blot yderligere vil befeste. —

Alma Forsberg-Dalhoff.

Notiser.

Föreningen Vaksamhet. För arbetet under år 1911 redogör Föreningen Vaksamhet i sin nu utkomna årsberättelse. Som förut har föreningens arbete hufvudsakligen varit af förebyggande art, ett kraftigt upplysningsarbete har sålunda bedrivits.

Af de undersökningar, som under året företagits, ha 80 varit af mera ingående natur och ha till nedanstående antal gällt följande länder: England 10; Skottland 1; Irland 3; Tyskland 29; Finland 8; Amerika 2; Frankrike 2; Holland 1; Egypten 1. Af de erbjudna anställningarna ha 13 icke kunnat rekommenderas. Rörande i Sverige erbjudna platser ha af 12 — utan att det kunnat vara tal om hvit slafhandel — 5 varit sådana, att man ansett sig böra afråda deras antagande.

Den korrespondens, som från byrån äger rum, främst för de nämnda undersökningarna, är i ständigt stigande. Sekreteraren har haft att under året expediera 546 skrivelser — mot 367 föregående år. Antalet från byrån utsända och dit inkomna skrivelser utgör 939 mot 828 föregående år; skriftväxlingen har alltså ökat med tillsammans 111 skrivelser.

Hemmet har alltjämt varit förlagdt till Mosebacke torg 6. Under året har den förändring inträffat, att fröken Sigrid Thyselius, som alltsedan Hemmets öppnande i december 1908 innehaft ledningen af detsamma, efter framställd önskan blifvit entledigad från sin befattning. Fröken Ellen Wiberg uppehåller tillsvidare den lediga föreståndarinnebefattningen.

Stockholms musikinstitut. Fröken Sigrid Carlheim-Gyllensköld, som under en lång följd af år i Stockholm uppehållit ett eget musikinstitut under ofvanstående namn, kommer att till hösten ansenligt utvidga detsamma. Filialer skola upprättas på Söder, Kungsholmen och Lidingön och nya läroämnena skola tillkomma. Förutom pianoklasserna och harmoniklassen, hvilken alltjämt förestås af dir. Otto Olsson, skall upprättas en violinklass, till hvars ledare förvärfvats den bekante violinisten Julius Ruthström. Därjämte kommer en serie musikhistoriska föreläsningar att hållas i institutet af hr Olallo Morales, som härmed upphör att medverka vid K. F. U. M:s i Stockholm musikaliska aftnar.

Insänd litteratur.

Hugo Gebers förlag, Stockholm: **Gamla Stockholm.** An-teckningar ur tryckta och otryckta källor, framletade, samlade och utgifna af *Claes Lundin* och *August Strindberg*. Tredje oförändrade upplagan. Andra häftet.

Framtidens bokförlag, Malmö. **Naturvetenskapliga kåserier.** Andra samlingen. Af *Bengt Lidforss*.

Till Dagnys läsekrets i landsorten.

Som Dagny önskar vara ett enande band mellan Sveriges kvinnor samt har till sitt mål att tillvarata alla intressen på skilda platser, få vi härmed uppmana våra läsarinor i landsorten att de för att underlätta denna vår uppgift, ville till tidningens redaktion insända sådana notiser, som utöfver lokalintresset innehålla saker af vikt för kvinnorörelsen i dess helhet.

**Under tiden 7—26 juni
hålles Dagnys expedition
öppen kl. 11 f. m.—2 e. m.**

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädpris är kr. 4: 50 för $\frac{1}{4}$, 2: 50 för $\frac{1}{2}$ och 1: 25 för $\frac{1}{4}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat minst 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) **Antingen:** Genom insändandet af prenumerationsavgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst 5*) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) **Eller:** Man prenumererar å närmaste postkontor (*ej* annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda avgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I Stockholms tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halva priset eller 7 $\frac{1}{2}$ öre pr nm.)

Ung lärarinna,

som genomgått högre lärarinneseminarium, önskar under ferierna som sällskap och hjälp medfölja äldre dam på resor eller till rekreationsort. Svar till »P. E.», Tomelilla p. r.

Lärlarinna,

utex. från 2-årigt sem. (I. komp.) med goda betyg och rek. och som underv. dels i flick- dels i samskola önskar till hösten plats i skola. Sv. till »A. E. O.», Gäfle, p. r.

Guvernantsplats

till hösten önskar ung flicka, som genomgått 8-klassigt läroverk. Goda referenser. Svar till »I. L.» Varberg, p. r.

Uppsalastudentska

önskar plats för sommaren. Svar till »T. E.», Nya Tidningskontoret, Uppsala.

En ung flicka,

som genomgått 7 klasser, söker plats i ett hem för att lära sig hushållsgöromål. Är villig att som ersättning läsa med ett par mindre barn. Svar till »Kaja» Eksjö (poste restante).

Anspråklös, 17-årig flicka,

som i juni med goda vitsord afgår från elementarskola med normalskolekompetens, önskar plats som guvernant. Svar till »X. Y. X.», p. r. Helsingborg.

29-årig flicka

af mycket god familj, bildad och språkkunnig, söker plats som sällskap åt äldre dam eller herre. Svar till »Ebba 13» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm, f. v. b.

Ung flicka,

elev af Richard Anderssons musikskola, van musikalärinna önskar komma i familj på landet under sommaren för att undervisa en eller flera elever, nybörjare eller något försigkomna. Fritt vivre samt någon ersättning önskvärd. Svar till »Musikalisk», Rönninge p. r.

32-årig, musikalisk flicka från genomgått 8-klassigt läroverk och hushållsskola och som tänker söka till Lärarinnekursen för huslig ekonomi vid Fackskolan, önskar för vinnande af praktik under sommarmånaderna plats att gå frun tillhanda i bildad familj i Uppsala. Är villig deltaga i alla förefallande göromål. Någon lön önskvärd. Dock fästes därvid ej så stort afseende. Svar till »Familjemedlem», Poste Restante, Trollhättan.

Språkkunnig Lärarinna

vid komm. mellanskola önskar mot fritt vivre o. resor sommarplats. Något musik. Stud. utomlands. Svar till »X. Y. Z.», Hvetlanda.

Anspråklös prästdotter, student-ska, folkskollärarinna, önskar plats öfver sommaren. Äfven husliga göromål. För lättare plats fritt vivre, fria resor. Svar till »Sommarplats», Tidn.-kont. Södermalmstorg, Sthlm.

Undervisningsvan,

musikalisk lärarinna söker plats för kommande läsår. Goda betyg. Svar till »Barnavän», Sv. Telegrambyrå, Sthlm f. v. b.

En ung, bildad flicka,

önskar mot fritt vivre under sommarmånaderna eller eventuellt längre komma i god landbrukarefamilj för att lära hushåll. Svar till »M.», Norrköping p. r.

Undervisningsvan gymnasist i andra ringen önskar kondition under sommaren. Små pretentioner. Svar till »Dege», Sv. Telegrambyrå, Malmö, då närmare upplysningar meddelas.

Lärlarinna,

utex. från 2-årigt sem. (I komp.) med goda betyg och rek., och som undervisat dels i flick- dels i samskola önskar till hösten plats i skola eller familj. Svar till »A. E. O.», Gefle p. r.

Guvernantsplats

till hösten önskar ung flicka, som genomgått 8-klassigt läroverk. Goda ref. Svar till »I. L.» Varberg p. r.

22-årig bildad flicka med vana i handarbete och husliga göromål, äfven ex. sjukgymnast, önskar plats för sommarmånaderna som hjälparinna för äldre dam eller sjukt barn. Svar till »Plikttrogen», Västerвик p. r.

Ung, bildad,

musikalisk skånska

kunnig i maskinskrifning och andra kontorsgöromål önskar plats under sommaren. Deltager gärna i husliga sysslor. Någon lön önskas. Helst i mellersta Sverige, Dalarna. Svar till »Familjemedlem», p. r. Lund.

Flicka,

som genomgått handelsskola och är kunnig i maskinskrifning, önskar plats på kontor, eller ock i familj såsom husmoders hjälp. Svar till »E. B.», Speceriaffären, Öfre Majorsgatan 3, Göteborg.

25-årig skånska

önskar under Juli och Aug. plats på landet i bättre familj. Är villig deltaga i alla inom ett hem förekommande göromål. Svar till »S. C. P.» p. r. Viken.

Bildad flicka

önskar medf. på resa såsom sällsk. och hjälp, engelsktal. resv. fina ref. Svar till »21», Dag. Nyh., Gust. Ad. torg, Sthlm.

22 års flicka,

som genomgått seminarium, önskar plats, antingen att följa dam, helst troende, till badort, eller också handhafva barn. Något van vid sjukvård. Svar till »Anna 22 år», Gefle p. r.

Ung bildad

språkkunnig änkefru önskar förestå hemmet hos bild. herre eller dam. Svar »M. R. S.», Allm. Tidn. kont., Gust. Ad. torg, Stockholm.

Väflärlarinna

kunnig i växtfärgning, handarbete och klyppling, söker plats i skola eller hem nu eller till hösten. Svar till »Undervisningsvan», Linköping, p. r.

LEDIGA PLATSER.

Ledig tjänst

vid Högre Folkskola.

E. o. lärare- eller lärarinnetjänsten vid Ytterlännäs högre folkskola sökes hos styrelsen senast den 15 juni. Tillträde vid höstterminens början omkr. 10 sept. Ärliga lästiden 30 veckor. Lön 1,500 kr. pr läsår och tjänlig bostad med bränsle eller ersättning därför. Ansökningar insändas till Skolstyrelsens ordf. Sixten Mogren, adr. Bollstabruk.

Vid Osby Realskola

(Enskild mellanskola)

är från och med nästa läsår en ordinarie lärarinneplats ledig med undervisningskyldighet i biologi (hufvudsakligen), kemi och geografi i skolans tre öfversta klasser. Skolan skall så småningom utvidgas till realskolasystem, h. t. 1912 göres början genom tilläggande af en andra ring. Tjänsteårsberäkning som vid statens läroverk. Lön: 1,400 och 1,500 kr. jämte fri bostad, beroende på kompetens. Fil. mag. eller Fil. kand. har företräde. Ansökningshandlingar ställas till styrelsen torde med det snaraste insändas till

Fil. o. Teol. kand.

L. O. Malmström.

Skolans föreståndare.

Ordinarie lärar-(inne)-tjänsten

vid Bäckedorps fasta folkskola i LÄNNÄS är till ansöknings ledig. Lön enligt lag. Gosslöjd finnes för närvarande, arvode 125 kr. Bostad 3 stora rum och kök. Tillträde den 1 januari 1913, men sökanden förbinde sig att vikariera i år under höstterminen, som börjar den 15 september.

Ansökan före 1 augusti till

Skolrådets ordförande.

Adress LÄNNÄS.

Guvernans,

utmärkt skicklig, undervisningsvan och musikalisk önskas till hösten för två gossar i ålder 8 och 6 år. Uppgift om kompetens, löneanspråk jämte fotografi torde insändas till fru Lilly Gumælius, adr. Rämshyttan, (Dalarne).

Lärarinneplats

i matematik, fysik, kemi och något svenska för nästa läsår ledig vid Mora Samskola. Lön 1,400 kr. Utredning om ev. öfvergång till kommunal mellanskola från h. t. 1912 pågår. Kommer ombildning till stånd, bli lönerna i enlighet med kungl. kungörelse. Ansökningshandlingar före den 20 juni till

Styrelsen för Mora Samskola.

Fotografer!

På grund af sjukdomsfall finnes plats ledig nu genast för duglig kvinnlig Kopist, kunnig i plåttagning, icke nybörjare. Svar med betygsafskrifter, foto., uppgift å ålder och löneanspråk till Fotograf Maria Hallström, Södertälje.

Vid statsunderstödda

Kommunala mellanskolan i Tidaholm

skola för nästa läsår tillsätts *tre e. o. lärare*, manliga eller kvinnliga med full tjänstgöring. Lön: manlig 1,800 kr., kvinnlig 1,600 kr., vartill, komma för dem, som besitta kompetens till ordinarie befattning, respektive 350 och 250 kr. En manlig bland de antagna kommer att utses till vikarierande föreståndare med särskildt arvode af 400 kr.

Af de antagna torde *en* komma att undervisa uti *kristendom* och *modersmålet* samt andra ämnen på lägre stadiet enligt öfverenskomelse; *en* uti *historia, geografi* och *biologi*; *en* uti *matematik, fysik* och *kemi*. Afseende fästes äfven vid förmåga att handhafva öfningsämnen.

Samtliga dessa 3 platser jämte en fjärde komma att under året, eller så snart skolans reglemente blifvit af k. mt fastställt, anslås lediga för ordinarie tillsättning med tillträde den 1 augusti 1913. Tjänstgöringen för ofvanstående 3 e. o. befattningar börjar den 23 nästa augusti. Till styrelsen ställas ansökningshandlingar jämte vederbörliga handlingar insändas till undertecknad, styrelsens ordförande, före den 25 nästa juni.

Tidaholm den 17 maj 1912.

Victor Carling.

Vid Avesta kommunala mellanskola

äro från och med nästa läsår lediga: fyra ordinarie ämneslärarbefattningar, manliga ell. kvinnliga, dock att en manlig lär. förordnas till rektor, nämligen en befattning i hvar och en af följande ämnesgrupper: 1) kristendom, historia modersmål, 2) modersmål, geografi (jämte ett annat ämne), 3) tyska, engelska, 4) matematik samt fysik och kemi eller event. biologi; samt en lärarebefattning i teckning, manlig el. kvinnlig, tillfälle till undervisning äfven i läroämnen. Kompetensvillkor, löneförhållanden, se kgl. kung. d. 8 Dec. 1911. Vederbörliga ansökningshandlingar ställas till skolstyrelsens ordf. adr. Avesta, skola vara inlämnade före den 23 Juni 1912.

Styrelsen f. Avesta k. mellanskola.

Vid Nybro kommunala mellanskola anställs för nästk. läsår en e. o. lärarinna med undervisningskyldighet hufvudsakligen i biologi, kemi och geografi. Lön efter 1,600 kr. för läsår. Till styrelsen ställas ansökningshandlingar före den 20 juni till skolans rektor. Styrelsen.

Husmoders- platsen

vid Gefle stads fattigvårdsinrättning sökes senast den 20 nästinstundande juni genom till fattigvårdsstyrelsen i Gefle ställd ansökan, åtföljd af ålders- och frejdbetyg, läkarbetyg, intyg angående förutvarande anställning och sökandens foto. Platsen tillsättes med 3 månaders ömsesidig uppsägning och skall tillträdas den 1 augusti innevarande år eller tidigare. Lön efter kompetens och öfverenskommelse, dock minst 600 kr. pr år jämte allt fritt. Skolkökslärarinna eller den som innehaft liknande plats har företräde.

FATTIGVÅRDSSTYRELSEN.

Husmodersplats, Barn- morskeplats, Sjukskö- terskeplats, Kontors- plats.

Till förklassigt privat barnbörds-hus och förlossningshem, som i förening med barnsjukhem skall startas i för ändamålet inköpt fastighet i större landsortsstad, sökas lämpliga personer till ofvanstående befattningar. Som företaget äfven afser meddela undervisning i praktisk, rationell spädbarnsvård och i öfrigt sådana ämnen som hvarje *blifvande husmoder* bör hafva grundlig insikt uti, reflekteras endast öfver välkvalificerade sökande. Företräde lämnas dem som med kapital kunna intressera sig i företaget. Ägaren intresserar sig själf med 20,000 kr. och afser att möjligen med resp. funktionärer bilda kommanditbolag. OBS! Elever, som i höst önska genomgå någon af företagens specialkurser kunna redan nu anmäla sig. Undervisning meddelas äfven och kontrolleras af skickliga läkare (specialist.)

Sökande till befattning behagade insända ref. och fotografi samt alla nödiga upplysningar till sign. »Själständig befattning», under adress S. Gumælius' Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Yngre pianolärarinna

kan under sommaren mot fritt vivre få plats i familj, boende vid Askimsfjorden. Familjemedlem. Tillfälle till tysk konversation. Svar till »Salta bad», S. Gumælius' Annonsbyrå, Göteborg.

Kvinnlig Sjukgymnast

kan i bättre barnhem genast erhålla god plats på enkel badort nära Brüssel. Godt tillfälle att lära franska. Svar till Fru Walter Schulz, Göteborg.

ENKEL, bättre flicka, väl kunnig i enklare matlagning och bakning och inom hus förefallande göromål får plats att sköta mindre hem där jungfru finnes. Svar med betygsafskrift och foto. (som åter-sändes) till Ringparken 80, Saltsjöbaden.

Van Kartriterska

får genast anställning hos Ingeniör Ivar Rydeberg, Uppsala.

Husföreståndarinna,

fullt kompetent i matlagning och uppköp jämte inläggningar samt att handleda tjänstepersonal, erhåller förmånlig plats den 1 Juli å ett större pensionat i Stockholm. Svar märkt »A. B. H.» med uppgift om ålder och referenser torde inlämnas å Tidningskontoret, Karlavägen 6.

För

Sjuksköterska

med uppgift att jämte vården af fattiga sjuka med råd och hjälp finnes plats i Falun från den 1:a nästkommande juli. Lönevillkoren äro tills vidare 1,000 kr. pr år. Ansökningshandlingar ställas till Fattigvårdsstyrelsen i Falun och åtföljda af frejde- och åldersbetyg samt betyg från förut innehafda platser insändas till Fattigvårdssyssloman Lindgren.

Falun i maj 1912.

Fattigvårdsstyrelsen.

Flicka

anspråklös och pålitlig, som är villig deltaga i mindre hem med endast ett barn på 1½, år får plats. Jungfru finnes. Svar med löneanspråk, betyg och helst foto. under adress »Barnkär», p. r. Laholm.

HOS äldre, barnlös, enkel familj finnes plats för en ung, frisk, snäll anspråklös flicka med vänligt och godt sätt att jämte en förutvarande sådan biträda vid alla i ett litet hushåll förefallande göromål samt vid en mindre telefonväxelstation. Lön: fritt vivre samt 10 kr. i månaden. Svar till »Telefonstationen», Svenljunga.

Skicklig stenograf och maskinskrifverska

erhåller tillfälligt arbete i sommar hos författare i härlig trakt i Dalarna. Närmare genom *Arendska Stenografinstitutet*, Odengatan 16. Riks 32 32, Allm. Vasa 73 32.

Sprid Veckotidningen DAGNY!

Deposition
Kapitalräkning } 4½ %

Sparkasse-
räkning 4 %

KÖPMANNABANKEN,
Arsenalsgatan 9,
Södermalmstorg 8,
Sturegatan 32,
STOCKHOLM.
Aktiekapital 3,000,000 kr.

Kvinnligt resällskap önskas till Kinnekulle omkring den 25 juni, svar till »Botanist», Lövås, Väse.
(S. T. A. 296738).

I Engelska sommarkursen (Oxford)

finnas ännu två platser lediga om anmälan genast göres till **Mr D. Erskine Kidd** (Torstensong. 11, Stockholm).

Riks 132 48. Allm. 169 65.

Sommarkurser.

för lärare och lärarinnor vid folkskola anordnas in-
varande sommar vid Lunds pri-
vata elementarskola. Endast
universitets- och gymnasielärare
eller till gymnasielärare kom-
petenta lärare meddela under-
visning. Anmälan bör helst
ske före den 16 juni. Prospekt
erhålles genom

Rektor J. STRÖMBERG.
Lund.

Sånglear från Nääs

(text, musik, nödiga illustrationer och fullständigaste beskrifning å utförandet till 100 lekar och folkvisadanser), lärobok vid lekturerna å Nääs, pris 2 kr.; samt "Textbok till sånglekar från Nääs", pris 10 öre. Utgifvare: Otto Helligren; förläggare: Abr. Lundquists K. Hof-Musikhandel, Stockholm.

Wiréns China Pomada, välgörande för hårväxten.

Erhålles i hvarje välförsedd parfymhandel samt direkt från
A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (Grundad 1860.) Kgl. Hoflev.
21 Lilla Vattugatan 21 - - - Stockholm.

Kvinnliga Juridiska Byrån, Wallingatan 12.

Kontorstid ½, 10—4. Utför alla slags juridiska uppdrag. A. T. 18336.

Kvinnliga arbetsområden.

Utbildningskurser m. m.

Muntliga och skriftliga

upplysningar genom

Fredrika-Bremer-

Förbundets Byrå,

54 Drottninggatan.

Sju präktiga äfventyrsböcker för barn och ungdom.

Tsarens kurir. Berättelse för barn och ungdom. Fritt efter Jules Verne af **Alfred Smedberg**. 352 sidor med 47 illustrationer af **Karl Aspelin**. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Parzival. En riddarsaga från medeltiden. Bearbetning af **Hugo Gyllander**. 259 sidor. Med 45 illustrationer af **Ingeborg Uddén**. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Sagogrottan i Sagoskogen. En samling sagor af **Harald Östenson**. 303 sid., 50 illustrationer. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Den hemlighetsfulla ön. Berättelse för barn och ungdom. Fritt efter Jules Verne af **Alfred Smedberg**. 312 sidor, 44 illustrationer af **Brita Ellström**. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Hjälten bland hjältar. skildrade för barn och ungdom af **Marie Louise Gagner**. 304 sidor, 33 illustrationer af **Edv. Berggren**. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Nybyggarna i Kanada. Berättelse för barn och ungdom. Bearbetning efter **Kapten Marryat** af **Anna Gustafsson**. 296 sidor. 39 illustr. af **Nils Larsson**. Kartonnerad. Pris 75 öre.

I Guldslottets Rosengårdar. Sagor och berättelser af **Harald Östenson**. 151 sid., 39 ill. Kartonnerad. Pris 75 öre. Erhålles i hvarje bokhandel eller direkt från

Folkskolans Barntidnings Förlag, Stockholm. (Stina Quint.)

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelg. 25.

Rikstel. 68 98.

Allm. tel. 82 11.

Rodenstamska Skolan i Hudiksvall,

upprättad 1897,

börjar såväl **Seminariekursen** för utbildande af lärarinnor i huslig ekonomi som **Slöjdlärlarinne-** och **Husmoders-** kurs den 20 augusti.

Prospekt på begäran.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Eva Upmark — 60 år. Af **Alexandra Skoglund**.

Reformer och skenreformer. Af **Elsa Ek**.

Stockholms F. K. P. R:s 10-årsfest. Af **A. H.**

L. K. P. R:s sommarmöte i Skåne.

Anna Whitlock. Af **E. K—n**.

Ceres' döttrar. Af **Ellen Nordenstreng**.

Utländet.

Helene von Mühlau: Efter tredje barnet. Rec. af **Sigrid Etmblad**.

Om sproglig Forstaaelse. XII. Af **Alma Forsberg-Dalhoff**.

Föreningen Vaksamhet.

Notiser.

Insänd litteratur.

**Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.**